

Netcongestie

Plan van ontwerpaanpak

8 mei 2026

Aanleiding

De druk op het elektriciteitsnet loopt snel op. We lopen steeds vaker tegen, en soms over, de maximale capaciteit van het huidige net aan. Terwijl de vraag naar elektriciteit blijft groeien door woningbouw, verduurzaming, elektrisch vervoer en economische ontwikkeling, kost uitbreiding van het net veel tijd.

De eerste structurele effecten van netverzwaring worden op z'n vroegst rond 2033 merkbaar. De impact is echter nu al zichtbaar: vertraging in woningbouw, economische ontwikkeling en verduurzaming.

Tegelijkertijd gebeurt er al veel. Er verschijnen rapporten, kennissessies worden georganiseerd en op verschillende plekken worden maatregelen onderzocht en toegepast. Toch blijkt het in beweging krijgen van eindgebruikers complex. De uitdaging is niet alleen technisch, maar juist ook maatschappelijk en gedragsmatig. Daarom is er behoefte aan nieuwe perspectieven en vernieuwende oplossingsrichtingen. Door deze opgave multidisciplinair en ontwerpgericht aan te vliegen, ontstaat ruimte om voorbij bestaande denkkaders te kijken en tot andere typen maatregelen te komen. Niet alleen gericht op techniek of beleid, maar juist ook op gedrag, samenwerking, prikkels en collectieve verantwoordelijkheid.

De centrale vraag binnen deze ontwerpende samenwerking luidt:

Hoe krijgen we huishoudens, MKB en overheden in beweging om hun elektriciteitsgebruik te verplaatsen naar dalmomenten, zodat er direct ruimte ontstaat op het bestaande net?

Niet door minder te gebruiken, maar door slimmer gebruik te maken van het bestaande net en actief ruimte op te zoeken in de dalmomenten. Binnen deze samenwerking werken overheden, netbeheerders, experts, ontwerpers en vernieuwers gezamenlijk aan nieuwe perspectieven en concrete oplossingen. Co-creatie vormt hierin een belangrijk uitgangspunt: juist door verschillende disciplines, ervaringen en belangen samen te brengen, ontstaat ruimte voor vernieuwende inzichten en doorbraken.

Het doel is om in november te komen tot **5 concrete doorbraakmaatregelen** die samen met netbeheerders en overheden toepasbaar zijn en op korte termijn kunnen bijdragen aan het slimmer benutten van het huidige elektriciteitsnet. Daarbij ligt de focus op maatregelen die binnen 2–5 jaar zichtbaar impact kunnen maken, met ruimte om kansrijke oplossingen morgen al in beweging te zetten zodra die zich aandienen.

Hoe sturen we in **gedrag
op slimmer gebruik van
het bestaande net, door
gebruik te verschuiven
van piek naar dal?**

Ontwerpende aanpak

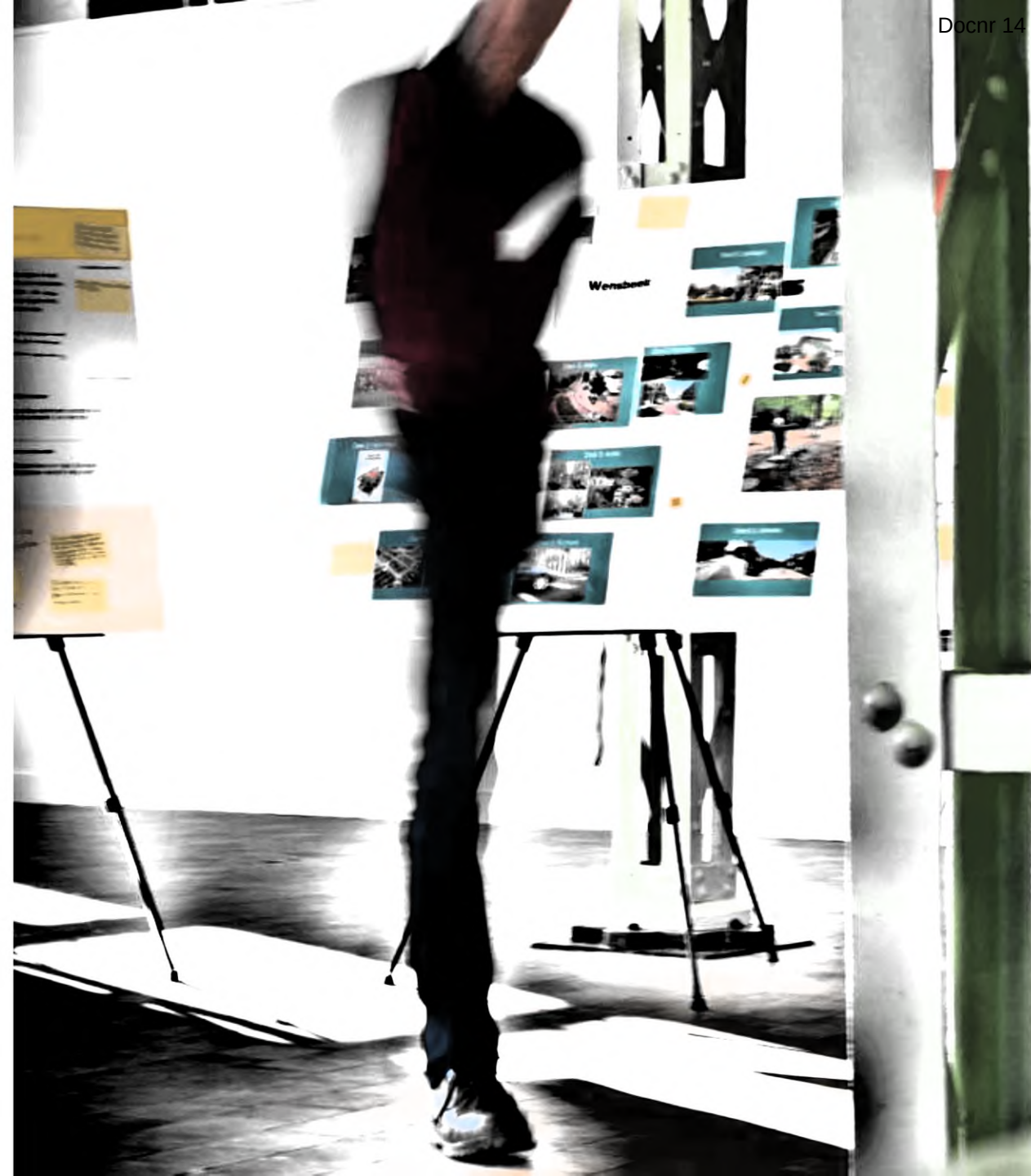
We werken vanuit een ontwerpende en co-creatieve aanpak waarin verschillende disciplines, perspectieven en praktijkervaringen actief worden samengebracht. Overheden, netbeheerders, experts, ontwerpers, onderzoekers en praktijkpartijen werken gezamenlijk aan nieuwe oplossingsrichtingen en concrete toepassingen.

Daarbij kijken we nadrukkelijk ook buiten het energiedomein, om lessen en inspiratie uit andere sectoren te vertalen naar deze opgave. De focus ligt niet alleen op techniek of beleid, maar juist ook op gedrag, samenwerking en collectieve verantwoordelijkheid.

De aanpak heeft een iteratief karakter: inzichten en oplossingsrichtingen worden gedurende de samenwerking continu aangescherpt, getoetst en verder ontwikkeld. Waar kansen ontstaan om eerder impact te maken, worden deze direct verkend of in beweging gezet.

We werken volgens vier fasen:

Setup	scherpstellen van de opgave, stakeholders en planning
Inzicht	begrijpen waar de echte doorbraken en blokkades zitten
Uitzicht	ontwikkelen van nieuwe oplossingsrichtingen en maatregelen
Activatie	concretiseren van toepassingen, pilots en implementatie

Aanpak

01 Setup

Scherpstellen van de opgave en scope (focus op dal-benutting).

Ophalen van bestaande kennis, trends en initiatieven.

Bepalen waar de grootste impact zit en prioriteit aanbrengen.

Samenstellen en activeren van de stakeholders en deelnemers.

Resultaat

- Helder probleemkader
- Eerste oplossingsrichtingen
- Concreet projectplan

02 Inzicht

Verrijken van de inzichten in gedrag, prikkels en barrières.

Leren van andere domeinen en sectoren (o.a. huisvesting, mobiliteit en water).

Verruimen van denkkaders en convergeren in kansen en oplossingsrichtingen.

Resultaat

- Uitgediepte inzichten
- Relevante kennis
- Kansrijk oplossingen-pallet

03 Uitzicht

Vertalen van richtingen naar concrete maatregelen en toepasbare oplossingen.

Combineren van beleid, gedrag en technologie.

Toetsen op haalbaarheid, wenselijkheid, levensvatbaarheid en meetbare impact.

Resultaat

- Uitgewerkte richtingen
- 5 concrete maatregelen
- Validatie op impact

04 Activatie

Concretiseren van praktijk pilots, implementatie en doorgang.

Bepalen van rollen, samenwerkingsvormen verantwoordelijkheden.

Koppelen met en/of in bestaande programma's om effect te vergroten en versnellen.

Resultaat

- Activatieplan
- Eerste toepassingen
- Geborgde continuïteit

Aanpak co-creatie

We organiseren drie co-creatiesessies met een vaste groep stakeholders vanuit overheden, netbeheerders, kennisinstellingen, ontwerp, gedrag, financiën en praktijk.

Tijdens deze sessies brengen we verschillende perspectieven expertise praktijkervaring en samen om gezamenlijk tot vernieuwende en toepasbare doorbraakmaatregelen te komen.

02 Inzicht

Doorbraaksessie

juni

De eerste sessie staat in het teken van inzicht en verruiming van het vraagstuk. Welke gedragingen houden het huidige gebruik in stand? En welke inspiratie uit andere domeinen kan helpen om anders naar netcongestie te kijken?

03 Uitzicht

Oplossingssessie

september

In deze sessie vertalen we inzichten naar concrete oplossingsrichtingen en doorbraakmaatregelen. Verschillende perspectieven worden samengebracht om te komen tot realistische én vernieuwende voorstellen.

04 Activatie

Activatiesessie

oktober

De laatste sessie richt zich op toepassing en implementatie. Welke maatregelen zijn direct uitvoerbaar? Wat vraagt dit van overheden, netbeheerders en gebruikers? En hoe zorgen we dat ideeën daadwerkelijk in beweging komen?

Samenwerking

De samenwerking wordt georganiseerd rondom drie complementaire groepen, die intensief met elkaar optrekken.

Hiermee ontstaat een continue wisselwerking tussen richting, creativiteit en inhoudelijke validatie.

Validatiegroep

De validatiegroep bestaat uit vertegenwoordigers vanuit overheid, kennisinstellingen, praktijk en het energiesysteem.

De groep heeft als rol om oplossingsrichtingen kritisch te toetsen, realiteitszin en uitvoerbaarheid te bewaken en aanvullende kennis en perspectieven toe te voegen.

- De groep bestaat onder andere uit vertegenwoordigers vanuit:
- gemeenten, provincie, waterschap, Rijk en mogelijk EU
- NSOB
- Rabobank (rol nader te bepalen)

Doorbraakgroep

De doorbraakgroep vormt de creatieve motor van de samenwerking. In deze groep brengen we verschillende perspectieven samen vanuit overheid, ontwerp, gedrag, technologie, praktijk en systeemdenken.

Tijdens de co-creatiesessies werkt de groep aan het verruimen van denkkaders en het ontwikkelen van nieuwe oplossingsrichtingen en doorbraakmaatregelen.

De groep bestaat onder andere uit:

- inhoudsexperts op het gebied van energie en netcongestie
- gedrags- en systeemdenkers
- ontwerpers
- praktijkvertegenwoordigers vanuit bedrijven en gebruikers
- KWR (Artist in Residence)

Kernteam

Het kernteam bewaakt de koers, voorbereiding en voortgang.

Het kernteam bestaat uit vertegenwoordigers vanuit provincie Noord-Brabant en Yellowchess.

Tijdlijn

MEI JUNI JULI AUG SEPT OCT NOV DEC

Investering

01 SET UP

- Inventarisatie van beschikbare kennis, data en trends
- Kick-off met kernteam
- Stakeholders betrekken en expertise mobiliseren

€ 5.1.1.c

02 INZICHT

- 360° perspectief, toekomstverkenning, van zicht naar inzicht
- Doorbraaksessie. Voorbereiden, begeleiding, verslaglegging
- Synthese op de uitkomsten. Kansrijk oplossingen-pallet

€ 5.1.1.c

03 UITZICHT

- Verdieping en verrijking van de uitgewerkte richtingen
- Oplossingssessies. Voorbereiden, begeleiding, verslaglegging
- 5 concrete maatregelen. Validatie op impact

€ 5.1.1.c

04 ACTIVATIE

- Activatieprogramma en transitiestappen vaststellen
- Eerste toepassingen, geborgde continuïteit
- Eindpresentatie. Aanbevelingen voor vervolgstappen

€ 5.1.1.c

Op deze offerte zijn de Algemene Inkoopvoorwaarden Provincies 2022 van toepassing zoals deze in de offerteaanvraag zijn opgenomen. Alle bedragen zijn exclusief BTW. (Internationale) reis- en verblijfskosten en reproductiekosten zijn inclusief. Overige kosten, zoals locaties voor de sessies, vallen buiten deze offerte. Meerwerk wordt los van deze offerte gefactureerd. Meerwerk kan alleen na overleg tot een maximum van een totale opdracht van € 5.1.1.c Facturering vindt plaats bij aanvang (1/3), in augustus (1/3) en na afloop van het traject (1/3).

€ 5.1.1.c

A black rectangular sign with the text "yellow.chess" in white lowercase letters is mounted on a wall made of vertical wooden slats. The sign is slightly angled. The wall is illuminated by warm, golden light, possibly from a window on the right, creating a strong vertical pattern of light and shadow across the slats. The text "yellow.chess" is centered on the sign, with "yellow." on the top line and "chess" on the bottom line.

yellow.
chess

Contact

hello@yellowchess.nl
www.yellowchess.nl
+31 40 785 88 24

Visit

Yellowchess B.V.
Klokgebouw 244
5617 AC Eindhoven
The Netherlands

Kvk: 81331363

BTW:

IBAN:

5.1.1.c

Follow

